

Esperanto-nytt 1/2002

Mot språkdiskriminering

DISKRIMINERING på grunn av språk er forbudt ifølge Menneskerettighetserklæringen. Men i den siste tiden har det begynt å blomstre i EU. Flere og flere internasjonale organisasjoner og flernasjonale firmaer retter sine stillingsannonser mot innfødt engelsktalende, selv om en søker fra et annet land med gode kunnskaper i engelsk i praksis kunne være vel så godt kvalifisert.

Slik diskriminering er også i strid med ånden i Esperantobevegelsen, som bygger på like rettigheter for folk med enhver språklig bakgrunn. Derfor har Europa-Esperantounion (EEU) gått til felts mot denne praksisen, og allerede oppnådd resultater. Statsråder i Belgia og Frankrike og dessuten medlemmer av Europakommisjonen har erklært seg enige med EEU om at det foregår en språklig diskriminering av ikke-innfødt engelsktalende.

EEU er også opptatt av andre tilfeller av språkdiskriminering; for eksempel tvinger Europakommisjonen nesten alle land i Øst- og Mellom-Europa til å oversette sine lovverk og andre dokumenter til engelsk. Polakker, tsjekkere eller slovakere må lære å bare kommunisere på engelsk med EU-buråkrater angående landbrukssaker. EEU kommer snart til å følge dette opp.

[La Ondo 4/2002 8]

Språklige rettigheter i praksis

"... FØRST NYLIG ble jeg klar over esperantos potensial, ettersom jeg, i likhet med de fleste sosiolingvister, til da ikke anså dette språket for å være noe seriøst. Men foruten de intellektuelle argumentene opplevde jeg sommeren 1996 å være tilstede på to "internasjonale" konferanser. Ved Konferansen om språklige rettigheter i Hongkong var engelsk nesten det eneste kommunikasjonsmidlet. En sørafrikansk deltaker uttrykte sin undring over at de som ikke kunne bruke engelsk perfekt - særlig asiater, som hadde store vanskeligheter med å uttrykke seg på engelsk - godtok de skjeve språkrettighetene som konferansens organisatorer påtvang dem. Noen uker senere, ved esperantokongressen i Praha, ble jeg til min store forundring vitne til at flere tusen deltakere fra hele verden uttrykte seg med selvsikkerhet på et felles internasjonalt språk. Blant dem var flere asiater, som ikke syntes å lide noen ulempe."

Robert Phillipson,

forfatter og lektor ved engelskfakultetet ved handelshøyskolen i København.

Sitatet er fra *Internaciaj lingvoj kaj internaciaj homaj rajtoj*, UEA, 2002.

Amnesty på esperanto

INFORMASJON fra Amnesty International kan nå leses på nettet på esperanto. Adressen

er: <http://users.skynet.be/bs939002/amnestio.html>

Velvillig svar fra Jacques Chirac

DEN FRANSKE presidenten Jacques Chirac svarte slik, 15. april, på en henvendelse fra Vincent Charlot, verdensforbundets Unesco-representant:

"De har vært så vennlig å rette min oppmerksomhet mot problemet med esperanto, og jeg takker Dem for dette fordi det dreier seg, som De allerede vet, om en sak som jeg oppriktig stiller meg velvillig overfor.

Selv om jeg, av grunner som De vil ha lett for å forstå, fremfor alt ønsker å vie meg til forsvaret av det fransktalende samfunnet, har jeg en dyp sympati for esperanto og det humanistiske prosjektet som styrte dets tilblivelse og som mer enn noen gang inspirerer dets forsvarene i dag.

Min personlige mening er at esperantos fremgang, med dets respekt for det kulturelle mangfold - noe som det er uløselig forbundet med- kan bli en kraft som virker for harmoni og forståelse mellom folkeslagene. Det er helt sikkert at jeg - dersom presidentvalget faller ut i min favør - kommer til å fremlegge for den nye regjeringen, og da særskilt for undervisningsministeren, spørsmålet om å ta med esperanto som valgfag til artium, særlig på grunn av ønsker som elever og foreldre har gitt uttrykk for, og dessuten spørsmålet om muligheten for å skaffe tilstrekkelig mange kvalifiserte sensorer."

Det er for øvrig verdt å nevne at Jacques Chirac, da han var rådspresident i fylket Creuse, la fram til avsteming en resolusjon til fordel for innføring av esperanto i undervisningsprogrammene.

PÅ DEN ANNEN SIDE avga François Mitterrand det samme løftet 13. april 1981 i et brev til Henri Masson (den gang generalsekretær i foreningen SAT-Amikaro), men det glemte han med en gang da han ble valgt som president. Videre viste alle undervisningsministrene, fra Savary til Lang, den samme nonchalansen, og sosialistpartiets representanter, som i 1975 og 1979 la fram to utmerkede lovforslag om innføring av esperanto i undervisningsprogrammene, handlet også helt i strid med dette.

[Henri Masson til e-postlisten Eŭropa esperantounio 24.4.02]

Retten til å velge riktig hånd

DEN SOM uttrykker seg på et fremmedspråk er som en som er høyrehendt som må bruke venstre hånd: han greier å gjøre det han må, men det blir klønete. Det finnes ett eneste språk som man kan håndtere like elegant som morsmålet sitt: esperanto.

- Claude Piron, tidligere oversetter ved FN, i *Le monde de l'espéranto* nov/des 2001, 8

Støtte til skolegang i Afrika

Et eksempel er det vestafrikanske landet Togo, hvor læreren Gbeglo Koffi henvendte seg til styret i det internasjonale esperantoforbundet og fikk hjelp til å samle inn midler til en stiftelse som fikk navnet "En skole i Togo". I løpet av halvannet år er det kommet inn vel 50 000 gulden (200 000 kroner), nok til å få satt opp tre skolebygninger. Med lærere som ellers hadde vært arbeidsløse vil dette skaffe skolegang for barn fra 4 til 20 år. Også skoler i Nederland er engasjert i støttearbeidet: Montessori-skolen i Amsterdam har således kommet i gang med korrespondanse over internett med skolen i Togo, hvor Gbeglo Koffi også har skaffet en datamaskin. Hele undervisningsprogrammet er preget av idealene om likhet og brorskap, som også motiverte esperantos skaper, Ludwik Zamenhof, og skolen blir oppkalt etter ham.

I nabolandet Benin hadde unge Jean Codjo vært så heldig å kunne studere med et stipend fra det tyske regjeringen, og var derfor et par ganger på besøk i Tyskland. Der fikk han en varm mottakelse av den tyske esperantoforeningen, med det til følge at den lokale gruppen i Stuttgart tok på seg å støtte ham ved opprettelsen av en enkel landsbyskole for småbarn. Senere er det startet opp to slike landsbyskoler til.

Esperanto har i de siste tjue årene fått en viss utbredelse i flere land i Vest- og Øst-Afrika. Dette har ført med seg muligheter for å komme i kontakt med den store verden. Som f.eks. for flyktinger fra Kongo som prøver å klare seg i leire i Tanzania og Zambia, hvor det selv i primitive "telt" av stoffer og plastdekke, foregår, utrolig nok, kurs i esperanto. Dette har gitt mange av deltakerne nye perspektiver og åpnet fluktveier til f.eks. Sør-Afrika, hvor det også har vært en støtte under integrasjonen i et nytt hjemland.

[Etter en artikkel av Hans Bakker i *MondiTaal* 7/8; se også bilder i *Fen-X* 6/2001.6]

Ikke mer "kunstig" enn sanskrit

"Esperanto er et kompromiss mellom Europas språk, en mellomvei. Pânini gjorde det samme med Indias språk for over 2 000 år siden. Esperanto er altså ikke bare demokratets latin, det er også et moderne sanskrit: Opp-havet til sanskrit, som enkelte språk-vitenskapsmenn betrakter som like kunstig som esperantos opprinnelse, hindrer det ikke i å være et av verdens største kulturspråk, et språk som mange indere til og med betrakter som hellig: "gudenes språk"."

Georges Kersaudy, fransk oversetter,
i *Le monde de l'espéranto* nov/des 2001

Interlingvistikk ved italiensk universitet

En 360-siders katalog i A4-format, som også er lagt ut på internett, er det imponerende resultatet av arbeidet til Andreo Montagner, som i to år har besørget biblioteket til det italienske interlingvistiske senteret, nå i regi av språkfakultetet ved universitetet i Milano. Katalogen omfatter vesentlig språkvitenskapelige verk om utviklingen av esperanto og liknende prosjekter.

Biblioteket ble nylig offisielt åpnet av bl.a. Fabrizio Pennacchietti, professor i interlingvistikk og esperantologi ved universitetet i Torino.

Obligatorisk fag

Esperanto er obligatorisk fag for 32 studenter ved universitetet i Vilnius (hovedstaden i Litauen). Det er også obligatorisk ved universitetsfilialene i tre andre byer i landet.

Også utenfor universitetsmiljøet er det forholdsvis stor interesse for esperanto i Litauen: I landets nest største by, Kaunas, har det vært holdt to kurs i vinter med til sammen 160 deltakere.

[Litova stelo 1/2002. 3, 6]

Flere overnattingsadresser

DEN NYE (2002-) utgaven av den internasjonale adresseboken for gratis overnatting har 1220 adresser - flere en noen gang før. De er fordelt på 82 land - også en økning i forhold til tidligere år.

Listen ble utgitt for første gang i 1974. Ideen ble lansert av den internasjonale Esperanto-ungdomsorganisasjonen TEJO, som fremdeles administrerer den, men i dag er det folk i alle aldre som tilbyr overnatting på denne måten - og som bruker tjenesten - kalt [Pasporta Servo](#).

Landet med flest adresser i år er Frankrike, med 113, og byen med flest adresser er Teheran, med 17.

Bruk av tjenesten er ikke avhengig av gjensidighet - også den som ikke kan tilby overnatting hjemme hos seg selv, kan kjøpe adresselisten og ta inn hos de som står oppført der (etter avtale, naturligvis). Det er bare én betingelse: at man behersker esperanto.

Fordelen ved å overnatte på denne måten når man er på reise i utlandet er ikke bare at man slipper utgifter til overnatting på hotell eller herberge; man får også personlig kontakt med noen som er kjent i lokalsamfunnet, og som vil kunne hjelpe med praktiske problemer, og ofte også fortelle om lokale tradisjoner og severdigheter.

Over 200 nye bøker hvert år

I 2001 kom det ut 222 nye bøker på esperanto. Tallet har ligget temmelig jevnt på litt over 200 årlig de siste ti årene. Antall sider derimot - 31 520, eller 142 sider i gjennomsnitt - viser en betydelig økning. En fjerdedel av disse bøker er oversatt skjønnlitteratur. Resten er fordelt mellom original skjønnlitteratur, lærebøker og andre bøker om esperanto, politikk, historie, vitenskap og andre emner. Ser man på utgivelsesland, er det i Polen det er utgitt flest titler, men målt i antall sider er det Tyskland som har vært mest produktivt.

[La Ondo, 2/2002 13]

Hvert 10. minutt en bok

Hvert 10. minutt, døgnet rundt, er det noen som laster ned en esperantobok fra Internett. Det er den svenske internettjenesten eLibrejo som tilbyr 167 bøker på og om esperanto for gratis bruk. I løpet av siste halvår 2001 har

oversatte romaner - av Selma Lagerlöf og August Strindberg - og barnebøker - av Astrid Lindgren og Lewis Carroll.

[Boletin 1/02 15; E-o sub la suda kruco 2/01 3; Service de Presse 568; www.esperanto.se]

Astrid Lindgren og esperanto

TRE AV Astrid Lindgrens bøker foreligger i esperantooversettelse: Pippi Langstrømpe, Brødrene Løvehjerte og Emil i Lönneberget.

Astrid Lindgren var alltid interessert i esperanto. Hun sa ofte til oversetteren Kerstin Rohdin at hun gjerne skulle ha lært seg språket da hun var ung.

[Kvinpinto 1/2002; La Espero]

Ordlister for 57 språk - på basis av esperanto

DET KJENTE tyske ordbokforlaget Langenscheidt har satt opp ordlister på internett for oversettelse mellom 57 språk, og de fleste av dem er laget på grunnlag av esperanto som felles mellomspråk. Ordlistene er omfattende, f.eks. omfatter listen for esperanto-tysk 8 430 ord. Det er også lagt inn et øvingsprogram for innlæring av gloser.

[La Domo 32.15.1; www.vokabeln.de]

Medisinsk fagordliste

I Kraków (Polen) er det kommet ut en ny engelsk-esperanto medisinsk fagordliste. Den er på 720 sider og inneholder over 28 000 engelske medisinske ord med oversettelse til esperanto. Dette er et viktig supplement til den store ettspråklige standard esperanto-ordboken Plena Ilustrita Vortaro (nærmere 15 000 hovedoppslag). Forfatteren til den nye ordlisten, Yamazoe Saburoo, er doktor i medisin og biokjemi.

[Boletin 1/2002 14]

Kapasiteten oversteget

OPPSLUTNINGEN OM skoleprosjektet Interkulturo har oversteget forventningene. Dette prosjektet går ut på at skoleklasser i forskjellige land utveksler materiell fra sine respektive kulturer og sin hverdag ved å bruke Internett og e-post. Arbeidsspråket er esperanto.

Nå har 97 klasser meldt seg, og det trengs flere medhjelpere som kan tilrettelegge og registrere de forskjellige klassenes bidrag i datamaskinen slik at materialet kan være tilgjengelig for alle. Dessuten, når halvparten av disse hører til i fattige land og er uten evne til selv å bidra til utgiftene, blir budsjettet på 9 000 euro sterkt belastet.

Akupunktur på esperanto

SHAANXI-INSTITUTT for kinesisk medisin arrangerer tremåneders kurs og ukeseminarer om akupunktur og moxa på engelsk og esperanto.

[SAT-Amikaro Service de presse 563 /NUN]

Flest brev på esperanto

ØSTERRIKSK RADIO har sendinger på seks språk: esperanto, tysk, engelsk, fransk, arabisk og spansk. Men det er esperantoredaksjonen som mottar flest lytterbrev. De to siste årene har den fått flere brev på esperanto enn på de fem andre språkene til sammen.

[La Ondo 4/2002]

Redd Barna: Amikeco

AMIKECO - "vennskap" på esperanto - er navnet på Redd Barnas venneklubb for barn i barnehager og skoleklasser. De får da nye "venner" som bor i Redd Barnas prosjektområder rundt om i verden.

[\[http://www.reddbarna.no/barnogunge/amikeco/index_laerer.html\]](http://www.reddbarna.no/barnogunge/amikeco/index_laerer.html)

Lærerutdanning i Budapest

VED UNIVERSITETET i Budapest blir det fra og med studieåret 2002/03 mulig å ta utdanning som esperantolærer også som bifag for studenter i andre fag. I flere årtier har esperantolærere for gymnaset blitt utdannet der, og disse underviser så i ungarske videregående skoler. Det er for tiden 18 studenter som utdanner seg som lærere i esperanto - språk og litteratur.

[\[www.esperantoland.org\]](http://www.esperantoland.org)

Te-festival i Kina

ESPERANTOTALENDE gjester fra bl.a. Kongo og Polen er ventet til den 11. te-festivalen i den tradisjonsrike te-byen Xinyang (i provinsen Henan/ Honan). Her vil esperanto nok en gang fungere som formidler mellom mennesker fra forskjellig land og kulturer.

[\[www.esperantoland.org\]](http://www.esperantoland.org)

Internettsider på esperanto

Belgisk miljøvernorganisasjon

DEN BELGISKE foreningen Mondo, som tilbyr tjenester på miljøvernområdet, har satt opp sine Internettsider med de samme tekstene på tre språk: nederlandsk, engelsk og esperanto. Selve navnet Mondo er tatt fra esperanto og betyr "Verden". www.mondo.be

Malbork (Polen), Most (Tsjekkia)

BYEN MALBORK, sørøst for Gdansk, har utarbeidet sine internettsider på polsk og esperanto: www.malbork.pl Likeledes Most i Tsjekkia, på tsjekkisk og esperanto.

Kina: offisiell informasjon

DET STATLIGE kinesiske Internett-informasjonscenter har siden 29. september i fjor tilbudt rikholdige Internettsider med dagsaktuelle nyheter fra Kina på esperanto. Dermed fortsetter folkerepublikken Kina en mangeårig offisiell praksis. Esperanto er et av åtte språk som det kinesiske informasjonscenteret benytter.

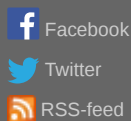
Internettsidene tilbyr et bredt utvalg av informasjon og beretninger fra Kina og om aktivitet på esperanto ellers i verden. Under rubrikken "Kinesisk kultur" blir bl.a. litteratur, maleri, arkeologi og håndverk presentert. Seksjonen "Økonomi" omfatter både opplysninger om investeringspolitikk og portretter av kinesiske forretningsmenn. Under "Samfunn" finner vi reportasjer om idrett og om ungdomsom har foretatt omfattende reiser, som f.eks. langs Silkeveien.

Esperanto har i Kina mottatt statlig støtte i flere tiår. De første som snakket esperanto i landet kom i 1891 fra Russland. Det er for lengst ordnet med et eget studieopplegg for esperantolærere. Tidsskriftet *El Popola Āinio* ("Fra folkerepublikken Kina") har siden 60-årene brakt omfattende informasjon og reportasjer fra livet i Kina og fra esperantoaktivitet over hele verden i et blad med høy teknisk kvalitet og abonnenter over hele verden. For tiden blir det lagt ut på Internett. For øvrig har det kinesiske Esperanto-forlaget i mange år utgitt et stort antall bøker på esperanto, innbefattet en lang rekke barnebøker.

www.china.org.cn/world/

Norsk Esperanto-Forbund
Olaf Schous v. 18
0572 Oslo

Kontakt oss
Ordbok
Esperanto-Nytt
Informasjon om bruk av cookies

Søk på siden...

Det er ikke tillatt å kopiere eller bruke innhold fra denne siden uten tillatelse fra forfatteren.